

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция „Програма за образование“

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“ ЗА 2024 ГОДИНА

I. Обща информация

Настоящият доклад е разработен във връзка с изискването на чл. 63 от Закона за администрацията, който определя, че в годишните доклади за дейността на изпълнителните агенции се отчита изпълнението на поставените стратегически цели и приоритети от програмата на Министерския съвет. Докладът се публикува на електронната страница на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ до 28 февруари 2025 г.

Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО) е създадена към министъра на образованието и науката с Постановление № 237/23.10.2017 г. на Министерския съвет, изм. с Постановление № 48/18.03.2019 г., с Постановление № 70/02.03.2021 г. и с Постановление № 173/29.09.2023 г. Агенцията е второстепенен разпоредител с бюджет и основната ѝ функция е на Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) 2014-2020 и Програма „Образование“ 2021-2027 г.

В допълнение към тези функции, с Решение № 519 на Министерския съвет от 22 юли 2022 г. ИАПО е определена за междинно звено за приоритетно направление 1 „Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации“ и приоритетно направление 2 „Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието в рамковите програми на ЕС“ на Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема“ от Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (ПНИИДИТ). Със Заповед № РД09-73/18.01.2022 г. на министъра на образованието и

науката на изпълнителната агенция са вменени функции на Структура за наблюдение и докладване по всички четири инвестиции по стълб 1 „Иновативна България“ от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ).

Изпълнителната агенция се управлява и представлява от изпълнителен директор, чиито задължения са подробно разписани в чл. 6 от Устройствения правилник на агенцията.

Предизвикателствата, пред които беше изправено ръководството на агенцията през 2024 г., могат да бъдат обособени в четири основни аспекта:

- (1) успешното верифициране на разходите по ОПНОИР 2014-2020 и подаване на финален доклад по сертификация;
- (2) стартиране на нови и изпълнение на текущи операции по Програма „Образование“ 2021-2027, стартиране на нови процедури и изпълнение на сключени договори по компонент 1 „Иновативна България“ на Плана за възстановяване и устойчивост, както и операциите по ПНИИДИТ;
- (3) повишаване на ефективността на работата на агенцията, осигуряване на правилното функциониране на системите за програмиране, наблюдение, оценка, отчитане и контрол, както и на необходимите механизми и процедури за изпълнението на функциите на Междинно звено по ПНИИДИТ и Структура за наблюдение и докладване по НПВУ;
- (4) поддържане и развиване на изградения административен капацитет в агенцията, както и привличане на допълнителни експерти на свободни щатни и извънщатни бройки.

II. Основни цели и задачи пред администрацията за 2024 г.

Ежегодните цели на административните звена в ИАПО за 2024 г. са свързани с:

1. Обявяване на нови **5 процедури по Програма „Образование“ 2021 – 2027**, които представляват 12% от общия бюджет на програмата;
2. Обявяване на **1 процедура** по Плана за възстановяване и устойчивост;
3. Обявяване на нови **3 процедури по Приоритет 1, ПН 1 и ПН 2 от ПНИИДИТ 2021 – 2027**, които представляват 17 % от общия бюджет на програмата;
4. Сключени договори по Програма "Образование" в размер на 14% от общия бюджет на програмата и на база обявените процедури;

5. Сключени договори по Плана за възстановяване и устойчивост в размер на минимум 50% от общия бюджет на инвестициите;
6. Сключени договори по ПНИИДИТ 2021-2027 в размер на 14% от общия бюджет на програмата;
7. Достигане на ниво на верифицирани и сертифицирани разходи по ОПНОИР 2014-2020 г. към 30.06.2024 г. не по-ниско от 95% от общия бюджет на програмата;
8. Достигане на ниво на плащания, верифицирани и сертифицирани разходи по Програма "Образование" 2021-2027 към 31.12.2024 г.: ниво на плащания по Програма "Образование" 2021-2027 не по-ниско от 10% от общия бюджет на програмата и верифицирани и сертифицирани разходи по Програма "Образование";
9. Достигане на ниво на плащания на разходи по НПВУ към 31.12.2024 г. не по-ниско от 18% от общия бюджет на отделните инвестиции;
10. Повишаване на административния капацитет на ИА "Програма за образование";
11. Информирание и популяризиране на Програма "Образование" 2021-2027, ПНИИДИТ и НПВУ чрез провеждане на различни събития и медийна кампания;
12. Повишаване капацитета на бенефициентите по Програма "Образование" 2021-2027, по Приоритет 1, ПН 1 и ПН 2 от ПНИИДИТ 2021 – 2027 и крайните получатели по НПВУ.

III. Изпълнение на дейности по приключване на ОПНОИР 2014-2020 г.

Дейностите през 2024 г. са основно насочени към верифициране на разходите по сключени договори по ОПНОИР и подготовката на окончателен доклади по сертификация, като:

- През 2024 г. са подадени **шест доклада** по сертификация по ОПНОИР:
 - ДС10/6/13.02.2024 г., одобрен на 13.03.2024 г. със сума **23 230 125,25 лв.**;
 - ДС10/7/14.03.2024 г., одобрен на 03.04.2024 г. със сума **10 950 151,24 лв.**;
 - ДС10/8/29.04.2024 г., одобрен на 08.05.2024 г. със сума **9 271 219,19 лв.**;
 - ДС10/9/05.06.2024 г., одобрен на 01.07.2024 г. със сума **13 922 429,68 лв.**;
 - ДС10/10/30.09.2024 г., одобрен на 30.10.2024 г. със сума **104 578 151,11 лв.**;
 - ДС 10/11/11.11.2024 г., одобрен на 28.11.2024 г. със сума **7 285 376,09 лв.**
- Сертифицираните разходи с натрупване по ОПНОИР 2014-2020 г. са в размер на: **1 322 792 810,25 лв.**;
- Извършени са плащания на стойност **63 892 074,59 лв.** (средства от ЕСФ и ЕФРР);

- Осъществено е процесуално представителство по **112 бр. дела**. Изготвени са **70 бр. жалби** и **91 бр. становища и писмени бележки** по административни дела;

IV. Изпълнение на дейности по Програма „Образование“ 2021-2027 г.

- Изготвени са **критерии за подбор на 12 операции** по Програма „Образование“ 2021–2027, **11** от тях са одобрени от Комитета за наблюдение, а 2 операции ще бъдат прехвърлени за изпълнение в 2025 г. (процедури „Достъп до образование за всяко дете“ и "Достъп на уязвими групи и непедagogически персонал до висше образование“).
- Изготвени са насоки за кандидатстване за **9 процедури**, от които съгласувани с Конкретен бенефициент (КБ) и обявени за кандидатстване са **7 процедури с разполагаем бюджет в размер на 333 474 396 лв.:**
 - BG05SFPR001-1.004 „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт” – обявена на 22.01.2024 г. с бюджет 31 123 577 лв.;
 - BG05SFPR001-1.005 „Ограмотяване на възрастни“ (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ – обявена на 25.11.2024 г. с бюджет 3 800 000 лв.;
 - BG05SFPR001-1.006 „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“– обявена на 22.11.2024 г. с бюджет 7 390 000 лв.;
 - BG05SFPR001-3.004 „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“– обявена на 22.01.2024 г. с бюджет 58 658 245 лв.;
 - BG05SFPR001-3.002 „От висше образование към заетост“– обявена на 09.05.2024 г. с бюджет 187 247 591 лв.;
 - BG05SFPR001-3.005 „Развитие на дуалната система на обучение в ПОО (чрез прилагане на подхода ИТИ)“– обявена на 16.12.2024 г. с бюджет 12 605 315 лв.;
 - Финансови инструменти – обявена на 12.07.2024 г. с бюджет 32 649 668 лв.
- Въз основа на обявените през 2024 г. процедури е извършена оценка и са сключени договори по следните процедури:
 - По процедура „**Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование**“ на 15.02.2024 г. е сключен договор с Министерството на образованието и науката на стойност **105 400 000 лв.** за изпълнение на проект „Силен старт“;

- По процедура „От висше образование към заетост“ на 17.12.2024 г. е сключен договор с Министерството на образованието и науката на стойност **187 247 591 лв.**;
- По процедура „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“ са сключени всичките **26 административни договора на стойност 58 270 976,31 лв.**;
- Сключено е **Споразумение за финансиране с Фонд мениджър на финансови инструменти в България** на 12.09.2024 г. за използване на финансови инструменти по Програма „Образование“ 2021–2027 на стойност **32 649 668,00 лв.**;
- По процедура **"Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт"** е приключена оценката на проектните предложения, подадени в рамките на първия срок за кандидатстване;
- Размерът на договорените средства за **2024 г. възлиза на 383 568 235,31 лв. или 20,32% от бюджета на програмата**, т.е. има преизпълнение от първоначално предвидения процент на договаряне за 2024 г. от 14%. Общо сключените договори през 2024 г. са 29 бр.
- Изплатените средства по програмата към 31.12.2024 г. са в размер на **126 128 206,86 лв.**, а верифицираните средства - **42 078 802,45 лв.**
- Декларираните средства към ЕК по програмата към 31.12.2024 г. са в размер на **30 277 050,79 лв.**
- През 2024 г. са подадени пет **доклада за извършена верификация** по Програма „Образование“ 2021-2027:
 - ДИВ 3/1/09.02.2024 г., одобрен на 28.02.2024 г. със сума **689 137,50 лв.**
 - ДИВ 3/2/03.06.2024 г., одобрен на 28.06.2024 г. със сума **91 710,05 лв.**
 - ДИВ 4/1/08.08.2024 г., одобрен на 26.08.2024 г. със сума **7 022 447,30 лв.**
 - ДИВ 4/2/10.10.2024 г., одобрен на 01.11.2024 г. със сума **15 946 148,94 лв.**
 - ДИВ 4/3/06.12.2024 г., одобрен на 23.12.2024 г. със сума **6 527 607,00 лв.**
- На 22.11.2024 г. е утвърдена първата по всички програми **Методика за верификация по Програма „Образование“, базирана на риска.**
- Изготвена и одобрена от Комитета за наблюдение (КН) на Четвъртото му заседание (26-28.11.2024 г.) е Индикативна годишна работна програма за 2025 г.

- Подадени са към ЕК през системата SFC2021 кумулативни данни за Програма „Образование“ 2021 – 2027 (съобразно сроковете по чл. 42 от Регламент (ЕС) 2021/1060);
- Стартира изпълнението на Споразумението с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за многогодишна подкрепа за изпълнение на Плана за оценка на Програма „Образование“ 2021-2027 г. във връзка с извършването на оценка на инициативата REACT-EU и разработване на подробен план за изпълнение на оценки на Програма „Образование“ 2021 – 2027 – в тази връзка бяха проведени редица дейности като онлайн срещи, интервюта, работни семинари, посещения на място и др. На страницата на агенцията е публикуван **Окончателният доклад за оценка на подкрепата по инициативата REACT-EU.**
- Проведени са въстъпителни обучения по сключените договори, публикувани са указания за бенефициентите, както и са извършени проверки на място съобразно утвърдения Годишен план за извършване на проверки на място за 2024 г.

V. Изпълнение на дейности по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г.

- Процедура BG16RFPR002-1.014 „Устойчиво развитие на Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентност, в т.ч. и на конкретни инфраструктури или техни обединения от НПКНИ“ е обявена на 25.03.2024 г. с общ бюджет **336 000 465 лв.** и краен срок за подаване на проектни предложения 01.10.2024 г. След удължаване на крайния срок за кандидатстване по процедурата (до 17.01.2025 г.), към 31.12.2024 г. са подадени 14 бр. проектни предложения. За 2 от тях оценката е приключила. Сключен е първият договор по процедурата с конкретен бенефициент Център за компетентност "Устойчиво оползотворяване на биоресурси от лечебни и ароматични растения за иновативни продукти" на стойност **14 536 050 лв.;**
- Процедура BG16RFPR002-1.009 „Подкрепа за български научни организации с проекти, преминали праговете за оценка по Хоризонт Европа – HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-02 (Twinning)“ е обявена на 19.12.2024 г. с общ бюджет **14 611 028,42 лв.** Крайният срок за подаване на проектни предложения е 03.02.2025 г.

VI. Изпълнение на дейности по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)

- На 26.09.2024 г. е открита процедура чрез директно предоставяне на конкретен краен получател BG-RRP-1.018 „Създаване на **Национален фокусен център**“ за изпълнение на инвестиции по Механизма за възстановяване и устойчивост с общ размер на финансирането **3 621 632,62 лв.**
- Финализирана е оценката и процеса по договаряне по процедура „**Училищна STEM среда**“, като са **сключени 2 228** договора с крайни получатели.
- На 26.08.2024 г. е подписан договор с **Националния STEM център** на обща стойност **37 066 674,27 лв.** по процедура „Създаване на **Национален и на регионални STEM центрове**“.
- Общият брой на сключените договори с крайни получатели по всички инвестиции възлиза на **2 322 бр.** на обща стойност **833 433 504,96 лв.,** което представлява 53,12% от бюджета на инвестициите.
- Извършени са **плащания** на стойност **274 152 567 лв.** по договори за изпълнение на инвестиции по **НПВУ.**
- Съгласно официалната информация за изпълнението на инвестициите по **НПВУ,** публикувана на сайта на Министерството на финансите, СНД МОН, част от което е **ИАПО,** е на второ място по разплатени средства
- Изготвени и публикувани са Указания към крайните получатели, проведени са редица обучения, срещи и консултации във връзка с изпълнението на инвестициите.

VII. Изпълнение на дейности, които са свързани с повишаване на административния капацитет на бенефициентите и ИАПО и информиране и популяризиране на Програма "Образование" 2021-2027, ПНИИДИТ и НПВУ

- Осъществени са множество дейности за укрепване на административния капацитет на ИАПО (конкурси, мобилности и подбори за запълване на щата и др.). Съгласно утвърдения Годишен план за общи и специализирани обучения за служителите за 2024 г. **117** служители на ИАПО са преминали **281** индивидуални обучения.

- Изготвен е Стратегически план за повишаване на капацитета на потенциални бенефициенти, бенефициенти и партньори в проектите по Програма „Образование“ 2021-2027.
- Проведени са следните събития: годишно публично събитие за популяризиране на ОПНОИР (заключително събитие по Приоритетна ос 1 – изграждане на ЦВП и ЦК), редица събития за връчване на новоподписани договори, информационни дни за две процедури за подбор (1.004 „Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт“ и 3.004 „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“), на които са представени условията за кандидатстване и на участниците е предоставена възможност да получат отговори на зададени от тях въпроси, и др.
- Проведена е медийна кампания с цел популяризиране на проектите и инвестициите по всички финансови инструменти.
- Създадено е WEB базирано картографско приложение за представяне и популяризиране на резултатите от направените инвестиции по НПВУ. Приложението е достъпно чрез сайта на агенцията.
- Създадено е WEB базирано картографско приложение за представяне и популяризиране на Центровете за върхови постижения и Центровете за компетентност, както и конкретни инфраструктури или техни обединения от НПКНИ, в рамките на приоритетно направление 1 „Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации“ по Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема“ на ПНИИДИТ. Приложението е достъпно чрез сайта на агенцията.

Signed by: bf151b89-2fb9-461d-8d98-8d335a62dd29

Проф. дхн Георги Вайсилов

Изпълнителен директор